

Ročník: 102 | číslo: 42 | 16. října 2022 | Cena: 15 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

Spravedlnost, solidarita a bezpečí

EDITORIAL

Milí čtenáři, když jsem promýšlela, jak nejlépe uvést číslo, které máte právě před sebou, vzpomněla jsem si na příběh, který v jedné ze svých knížek vypráví americký autor Brian Cavanaugh. Je o dvou bratřích, kteří společně pracovali na rodinné farmě. Jeden se oženil, měl ženu a děti, ten druhý zůstal sám. Vždycky večer si veškerou úrodu a peníze dělili napůl. Jednou si ten svobodný bratr řekl: „Není fér, když se dělíme o všechno napůl. Jsem sám a nemám tak velkou spotřebu.“

A od té doby každou noc nabral pytel obilí, proklouzl tajně do sourozencova domu a vysypal je do jeho sýpky. Ale podobně smýšlel, jak se ukázalo, i bratr, který se oženil: „Je správné dělit se napůl, když mám tak velkou rodinu, která se o mě jednou postará? Můj bratr nemá nikoho, kdo by se o něj postaral.“ A každou noc nabral pytel obilí a vsypal ho do bratrovy sýpky.

Oběma bylo celá léta divné, že jim obilí neubývá. Až jednou, za tmavé noci, do sebe narazili a začalo jim pomalu docházet, proč. Hodili pytle na zem a pevně se objali.

Co dodat... Nefalšované, zde na zemi realizované Boží království. Takhle nějak si představuji, že fungují vztahy těch, kdo vešli jeho branami.

Dodám snad jen zbožné přání, abychom podobně smýšlejících, opravdu přejících lidí, měli kolem sebe co nejvíce, abychom si pojmy spravedlnost či solidarita nemuseli spojovat teprve s tím příštím životem... **KM**

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Otevření galerie Art brut Praha při kostele sv. Václava na Zderaze

*„Zde se vztyčují věci
hrdě a bodavěji,
svět je plný hran,
na kterých jsme se
mnohokrát zranili.“*

(Josef Čapek)

Ve čtvrtek 22. 9. 2022 byla slavnostně otevřena galerie Art brut Praha v Dittrichově ulici v Praze 2 (mezi kostelem sv. Václava na Zderaze a Hlávkovou kolejí). Při kostele sv. Václava na Zderaze tak, vedle jinak zaměřené galerie Via Art, vznikla již druhá galerie.

Galerie Art brut Praha je výstavní prostor zaměřený výhradně na tvorbu autorů, kteří se z různých důvodů nemohou nebo nechtějí vřadit do běžného výtvarného provozu. Emanuela Blažková, místní farářka, přivítala přítomné a připomněla okolnosti vzniku této galerie, která navázala na dřívější spolupráci s Ateliérem radostné tvorby. Úvodní slovo pak přednesli Vladimír Drábek, předseda spolku Altán Art, který galerii provozuje, a Jaromír Typlt, kurátor galerie. První výstava nese název „Odkud vítr vane“ a představuje průřez tvorbou autorů tvořících v Ateliéru radostné tvorby na Letné. Galerie bude otevřena pět odpolední v týdnu, od úterý do soboty, od 14 do 19 hodin. Bohatě navštívenou vernisáž hudebně doprovodila zpěvem a hrou na akordeon Jana Věbrová. Více na www.artbrutpraha.cz. Na webových stránkách naší církve pak najdete další fotografie.

Zpráva a foto: **Tomáš Novák**

Týdeník Církve československé husitské.

Vydává: Ústřední rada

Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára

Matoušová, Milan Udržal, grafik.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková.

Tel. redakce: 220 398 107;

e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz,

tisk: Grafotechna plus. Distribuce a reklama: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00.

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová,

tel.: 220 398 117,

e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

Za Žďárským do Bydžova!

Na svatého Václava jsme si připomněli jednoho Václava z našich řad (zemřel 24. ledna 2020).

Šťastný nápad s tím Žďárského Bydžovem! Vlastně dokonale vyšlo to celodenní setkání v bydžovském Husově sboru – a dalo by se říci festival – a jako jakési galapředstavení, a to bez zkoušek! Zkušenou režisérskou rukou je vedl (a celé zorganizoval) em. biskup Štěpán Klásek za vdatné pomoci bydžovských husitů i současného faráře Vladislava Peka.

Pro ty, kdo tam nebyli: na první festival k uctění památky tamního faráře, básníka i písničkáře Václava Žďárského přišli lidé ze sboru a přátelé, básníci a písničkáři nejen z hradecké diecéze. Šlo totiž o to, aby k zaplněnému sboru opět zazněly Václavovy verše i písně, ale také původní tvorba některých zúčastněných. Obavy z toho, že by „přemnožení poetů“ posluchače brzo „utloukli“ svými verši (bylo to totiž náročné na vnímání i rozumění), zrušily písničky, jimiž byl program prostrí-

dán. A tak jsme slyšeli vystoupení řady Václavových přátel... Přitom nešlo nevzpomenout, že nám nedávno (letošního 30. června) odešel další z plejády našich

Bohem obdarovaných tvůrců, bratr farář Ervín Kukuczka. I jeho verše zazněly. V dopoledním programu vystoupili Štěpán Klásek a Jana Wienerová, Marie a Michal Kocmanovi se skupinou, Stanislav Kubín, Jiří Kouba a Ladislav Dlouhý (se vzpomínkami na společné známé z chemičky). Po skvělém občerstvení spojeném se vzájemnými rozhovory (a ohřátím v chladném deštivém dni) pokračoval program vystoupením Pavla Pechance, Benjamina Mlýnka, Jiřího Plháka a Aleny Naimanové. Poznali jsme tak i jejich další nadání kromě těch, na něž jsme zvyklí z jejich duchovenské služby. Odpoledne jsme (už s br. patriarchou) vyšli k Václavovu hrobu na místní hřbitov – položit květiny, zapálit svíčku, pomodlit se a zazpívat. Tím to ovšem neskončilo: Posluchači byli připoutáni dalšími vystoupeními, jež svými vzpomínkami na Václava proložili

Petr Vopálka a Vladislav Pek. Pak přišel ještě silnější zážitek v podobě šansonů Petra Novotného, zpívaných i s Blankou Nechutovou. Sejití završil písněmi a pak i modlitbou s pozhárním Tomáš Butta. Snad jsem někoho nevynechala, den to byl bohatý na radost ze setkání, literární a duchovní zážitky. Tím to ovšem nekončí: první Žďárského Bydžov je za námi – ať žije ten příští v roce 2023! **(-ine)**

Lomnický krok (z nudy) letos potřicáté

První říjnovou sobotu proběhlo v kostele Husova sboru v Lomnici nad Popelkou tradiční hudební setkání. Vydařené, jako vždy. S vystupujícími se posluchači loučili neutuchajícím potleskem. A jak to celé začalo?

Zdejší farář Aleš Jaluška a jeho přátelé, Martin Mejstřík a Svát'á Karásek, došli v roce 1990 k závěru, že vesnická kultura umírá a je třeba proti tomu něco podniknout. A založili festiválek Lomnický krok z nudy.

„Domluvili jsme se, že se prostě jen sejdou kamarádi a zahrají si pro radost. Bez honoráře, žádný 'mus', každý si může hrát, co chce. Protože já bych posluchače svým zpěvem krutě mučil, četl jsem své překlady rabínské literatury, Martin Mejstřík někdy přednášel svou poezii, jindy hrál na housle. A tak běžely (k)roky,“ zavzpomínal Aleš Jaluška.

Vystřídali se zde například Miloš Dvořáček, Dáša Voňková, Karel Dipold, Josef Klíma, Jan Matěj Rak, Karel Vepřek, Hana Blochová, Martin Stanovský a mnoho dalších.

„Už dávno žádného muzikanta nezvu, protože každý chce přijet sám – zájemců je víc, než se vejde do tříhodinového

pořadu, což jsme si s Martinem a Svát'ou stanovili jako maximální míru únosnosti. A to v tomto čase musí dojít na konzumaci námek, které upečou sestry ze sboru. I to patří k atmosféře LoKru. Stálá parta hudebníků má datum Lomnického kroku trvale zapsáno v diáři. Ale pokud by měl někdo zájem, může se ozvat,“ uzavírá Aleš Jaluška.

Lomnický krok se koná každoročně vždy nejbližší sobotu ke svátku svatého Václava. Příští ročník tak připadá na sobotu 30. září 2023.

Kateřina Hamr

Kalendář na rok 2023

Pavel z Tarsu v listu Galatským 5,22 připomíná: „Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tičnost a sebeovládání.“

V Královéhradecké diecézi po letech, kdy jsme se zabývali tématy LÁSKA (2020), RADOST (2021), POKOJ (2022), přichází na řadu v době, kdy společnost, doufejme, začne nabírat jiný směr, další ovoce Ducha, které nám nyní jistě bude zapotřebí: trpělivost a laskavost.

Proto jsme v Hradci Králové vydali kalendář s liturgickým kalendářem s názvem TRPĚLIVOST A LASKAVOST 2023.

Budete-li mít zájem, je k dostání v kanceláři KH diecéze nebo na adrese dieceze.hradec@ccsh.cz - rádi zašleme. Cena je 75,- Kč. Také můžete nahlédnout do našich webovek, kde nabízíme publikace námi vydané; najdete je na:

<https://www.ccshhk.cz/publikace>.

Spojení funguje!

Poslední víkend v září se konalo již tradiční celostátní setkání mládeže ČČSH. Mladé věřící z celé republiky pod svá křídla tentokrát přijala brněnská diecéze, centrem veškerého dění byl Chrám Spasitele v Brně-Židenicích. Hlavním tématem setkání byla oslava a děkování za plody, nejen ty, které nám dopřává země, ale také plody lidské práce, vztahů a všech dobrých věcí v našem světě. V rámci setkání proběhlo mnoho zajímavých workshopů. Přímou s hlavním tématem celého víkendu byl spojen workshop s Pavlem Hoškem o děkování za plody. Na jiných místech si účastníci mohli vyzkoušet kresbu tělem pod vedením hudby, poslechnout zajímavou přednášku i s praktickou ukázkou na téma „psaní“, složit píseň nebo si poslechnout vyprávění o oslavách židovského Nového roku s názvem „Kdy se jídá jablko s medem?“ Nedělní songovou bohoslužbu za doprovodu rockové skupiny sloužila sestra farářka Anička Štěpánková, skvělým kázáním posloužil bratr biskup Juraj Jordán Dovala. Nechyběl ani bar „U Kříže“, který byl návštěvníkům k dispozici nejen v průběhu večerního vystoupení skvěle rapující kapely TowMeot, oslavující Boha. Celé setkání provázely společné hry a modlitby doplněné hudbou naší chválicí kapely.

Tento ročník byl velice bohatý na program, své si našel každý. Tak se pojďme všichni těšit na příští rok v olomoucké diecézi, radujme se a děkujeme za každý den, vždyť „Země vydala své plody, Bůh nám žehná, Bůh náš.“

Michaela Schönwälderová
NO Ostrava-Stará Bělá

NAD PÍSMEM

Soudce a neodbytná žena

L 18,1-8

Podobenství o nespravedlivém soudci spolu s podobenstvím o farizeovi a celníkovi jsou připojena na závěr delší řady Ježíšových slov. Obě tato podobenství jsou singulární, nacházejí se jen v Lukášově evangeliu. Dohromady, ač umístěna na různých místech evangelia, tvoří obě vyprávění dvojpodobenství, v němž je podle Lukášova oblíbeného schématu postaveno vedle jednání mužova podobné jednání ženy. Lukáš je víc než jiní evangelisté zaujat tématem modlitby. Mluví o ní často. Tady hned na začátku podobenství přichází výzva ke stálé modlitbě. Není tu mluvena nepřestávající modlitba, ale modlitba i tehdy, když nepřichází vyslyšení, modlitba v nepolevujících těžkostech, kdy člo-

věk už začíná pochybovat o jejím smyslu a chtěl by se obrátit k Bohu zády. Na začátku podobenství jsou představeny obě hlavní postavy. Především je to soudce, muž, „který se boha nebál a z lidí si nic nedělal“, ač právě soudce má ve zvýšené míře dbát na právo a zákon, zvláště v případech slabých a nucených. Jeho posouzení věcí, jeho soud, má odpovídat Božímú soudu. Jeho úkolem je vytrhovat bídné a ubohé z ruky nešlechetných. Co je to však za soudce, který nedá ani na Boha ani na spravedlivou kritiku lidí?

Druhou postavou podobenství je vdova, která k tomu nehodnému soudci neustále chodila a prosila, aby se jí zastal proti jejímu protivníkovi. V Bibli je vdova spolu se

sirotky příkladem lidí, kterým má být věnována mimořádná péče, pozornost a ohled, a to z toho důvodu, že za nimi jako za slabými stojí Hospodin. On je jejich ochráncem. Soudce by měl být vdově v její při co nejvíce nápomocen. U něj hledá právo a spravedlnost. Vdova nemá nic jiného, než svou vytrvalost, ale právě ta soudce znepokojuje. Vdova za ním stále chodí do soudního sálu, nikoli soukromě do jeho domu. I když se Boha nebojí a z lidí si nic nedělá – zde opakuje soudce sám připsanou mu charakteristiku – přece jen se rozhodne její spor projednat a dopomoci jí tak k právu. Chce od ní mít pokoj. To stálé naléhání mu není příjemné. Nejde tedy o strach soudce z výbuchu hněvu té ženy, o obavy z její rozhodné energičnosti, která je ochotna sáhnout i k násilí, ale jde o její neodbytnost. Smysl podobenství objasňuje sám Ježíš, „Pán“. Žádá posluchače, aby si všimli slov nespravedlivého soudce. Když tak jedná nespravedlivý soudce, když ustoupí vytrvalé neodbytnosti jinak mu lhostejné ženy, jak spíše Bůh vyslyší své vyvolené! Jde o tzv. závěr a minori ad majus, od menšího k většímu, od soudce k Bohu, od vdovy k vyvoleným. Byl-li vytrvalostí přemožen ten, kdo se staral jen o svůj pokoj a pohodlí, oč spíše Bůh, který má slitování se svým lidem. Bezbranná vdova a modlitba jako moc, jejímž prostřednictvím má obec přístup k Bohu. Jde o směr života, který je dán pravou odpovědností. V takové situaci neradí evangelium žádnou lidskou šikovnost, ale jen vytrvalou modlitbu. Kdo si otevře modlitbou cestu k Božímú srdci, jde vstříc pravé budoucnosti, která nese jméno Syna člověka.

Jindřich Mánek

Ježíšova podobenství
(redakčně zkráceno)

19. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Hospodin je síla má a štít můj, mé srdce v něj doufá. Pomoci jsem došel, proto v srdci jásám, svou písní mu budu vzdávat chválu. (Žalm 28,7)

První čtení: Genesis 32,23-31

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VI):

2. Abychom svým bližním dokázali sloužit k jejich duchovnímu prospěchu, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom vírou i skutky lásky přispívali k jednotě a blahu církve i národa, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, tys naše útočiště a naše skála. Od tebe pochází i naše víra. Skloň se k prosbám své církve a dej, abychom rostli ve zbožnosti a poslušnosti tvé vůle! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 2. Timoteovi 3,14-4,5

Evangelium: Lukáš 18,1-8

Verše k obětování: Žalm 121,1-2

Verše k požehnání: Lukáš 18,7-8

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, děkujeme ti, že jsi nás v této svátosti obdaroval podílem na těle a krvi svého Syna. Pomoz nám uchovat si víru v našich srdcích i našich životech! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 53, 54, 58, 115, 116, 180, 182, 194

Bože, děkujeme ti,
že jsi do hliněných nádob
našich životů svěřil skrze svého Syna
poklad modlitby.
Kéž s ním dokážeme naložit tak,
jak nám v podobenství o soudci
a neodbytné vdově ukazuješ,
kéž dokážeme jít trpělivě
a neodbytně za tebou. Amen.

Snažme se navzájem pochopit a táhnout za jeden provaz

BEZPEČÍ, SPRAVEDLNOST A SOLIDARITA. Slova, jejichž význam většina lidí vnímá pozitivně. Kdo by se nechtěl cítit bezpečně? Nejspíš všichni. Kdo netouží po spravedlnosti? Zřejmě jen zločinci. Kdo si nepřeje, aby společnost fungovala solidárně? Ten, kdo na tom trátí.

BEZPEČÍ je podle ryze jazykového pohledu stav bez péče, bez potřeby jakékoli péče. Tohoto stavu se člověk snaží dosáhnout z jednoduchého důvodu – péče obnáší námahu. Péče o sebe námahu vlastní, ze které člověk sám profituje, péče o druhé pak námahu, která se nám vrací nepřímo, ve formě dobrého pocitu ze sebe sama.

Touha po bezpečí provází lidi odjakživa, představuje jednu z příčin, proč lidé již v pravěku žili v tlupách a postupně vytvořili obrovskou globalizovanou společnost čítající několik miliard jedinců. Vždycky bylo jednodušší a hlavně praktické svěřit někomu své bezpečí a mít čas a prostor věnovat se něčemu jinému, zajistit ochránci bezpečí na oplátku uspokojení jiných potřeb. Dříve to ale bývalo snazší – v tlupě pralidí stačilo postavit hlídky a ostatní nemuseli mít obavy. Dnes je to o mnoho složitější, neboť se vlády snaží zajistit bezpečí pro miliony lidí. A to vede k omezování osobní svobody. Už Benjamin Franklin prohlásil, že kdo je ochoten vzdát se svobody za příslib dočasného bezpečí, není hoden ani svobody, ani bezpečí. Neboť skutečné bezpečí není schoppen zajistit žádný člověk. S prosbou o bezpečí se obraťte k Bohu, nevěřte lidem, kteří si na bohy jen hrají.

SPRAVEDLNOST se zřejmě v představách různých lidí velmi liší. Primárně bývá

spojena se zločinem – je spravedlivé, aby byl pachatel za svůj zločin potrestán. Problém bývá v tom, že žádnou vinu nelze vidět objektivně a žádná není černobílá. Spravedlnost v představách lidí ale černobílá bývá. Další „odručou“ spravedlnosti je spravedlnost sociální, kterou bez váhání slibují snad všechny politické strany. Ale je to, co si pod tím jejich voliči představují, skutečně spravedlnost? V jejich představách totiž často figuruje spíše než spravedlnost vynucovaná solidarita. Bohatí by se měli o své bohatství podělit s chudými. Ale je skutečně spravedlivé, aby se člověk, který tvrdě pracuje a tvoří něco nového, čímž si vydělá hodně peněz, o své těžce vydané bohatství dělil s člověkem, který celý život neudělal nic navíc a cokoli musel, splnil jen na minimum a společnosti k rozkvětu téměř nepřispívá? Podle mě ne.

Spravedlivé by naopak bylo, kdyby o své neprávem a nekale získané majetky přicházeli podvodníci a pracovití lidé, kteří vykonávají nezbytné profese, které jsou žel málo finančně ohodnocené, dostali více peněz. Ale to úzce souvisí s výše zmíněnou trestní spravedlností. Problém v lidské spravedlnosti obvykle bývá, že nedokáže být objektivní; naštěstí je to spravedlnost Boží, která je jediná důležitá a které se dostane každému bez rozdílu.

SOLIDARITU prosazuje mnoho politických stran, ale i nejrůznějších světových náboženství v čele s křesťanstvím. Lidé by si vzájemně měli pomáhat. Ano, vzájemná pomoc úzce souvisí s délkou práce a soužitím ve skupině, což lidskému rodu pomohlo na vrchol potravního řetězce. A hlavně je to lidské, pomoci druhému

člověku, který se nachází v nouzi. Příště budu v nouzi já a za pomoc budu vděčný. Problém opět nastává ve chvíli, kdy solidarita přestává být hodnotou, kterou každý ctí, protože v ni věří, ale povinností, kterou někdo vymáhá násilím. Opět se dostáváme k rozervaným nůžkám mezi bohatými a chudými. Měli by bohatí pomáhat chudým? Jednoznačně ano, všichni jsme přeci synové Adamovi a dcery Eviny. Všichni jsme přišli na svět nazí a každý do jednoho jednou zemře, ať byl v životě kýmoli. Ale stejně jako bohatí mohou být majetní jak díky poctivé práci a svému přínosu společnosti, tak díky podvodům a náhodám, i chudí mohou být nemajetní proto, že se nikdy nepokusili něco dokázat, něčím přispět, ale i třeba kvůli neštěstí, které je postihlo, aniž by tomu mohli jakkoli zabránit.

Robert Kiosaki ve své knize Bohatý táta, chudý táta odděluje pojem bohatý a chudý člověk od kritéria, kolik má daná osoba zrovna peněz nebo majetku. Je-li člověk zrovna bez peněz, není ještě nutně chudý. Dokáže-li si v takové situaci poradit a odrazit se ode dna, považuje ho Kiosaki naopak za bohatého. Opačně to platí s chudými – ti to nedokážou a svůj život nemají ve svých rukou.

Nejbohatší je však podle mě ten, který byl obdařen talentem a schopnostmi od Hospodina, je si toho vědom, děkuje za to a svým darem pomáhá druhým lidem a rozvíjí společnost. Člověk, který má radost v srdci a rozdává ji druhým, člověk, který druhé miluje bez očekávání, že se mu to vrátí.

Proto chraňme slabší, než jsme my, pomáhejme chudším a lidem v problémech. A raději, než abychom vymáhali spravedlnost, snažme se navzájem pochopit a táhnout za jeden provaz. Soud nechme Pánu.

Matěj Břeň
náboženská obec Trutnov

Červená středa 2022

Budovy nasvícené na červeno, lidé se svíčkami v ulicích. Červená je barva krve, mučednictví; světlo je symbolem naděje v temnotách. Červená středa je mezinárodní iniciativa s heslem Společně za víru a svobodu, která původně vznikla ve Velké Británii. Jejím cílem je propagovat toleranci ve společnosti a podpořit solidaritu s těmi, kdo jsou pronásledováni pro víru či být hlasem proti násilí a útlaku věřících nebo náboženských skupin. V České republice se letos pořádá již pátým rokem, a to 23. listopadu 2022.

Centrální program v Praze:

13 h - Konference „Pronásledování pro víru... Jak mohu pomoci?“ (Brožíkův sál, Staroměstská radnice, Staroměstské náměstí 1/4). Na konferenci je nutné se přihlásit na stránkách cervenastreda.cz.
18 h - Židovsko-křesťanská modlitba (Velká aula, Karolinum)
18.30 h - Průvod kolem červeně nasvícených budov (trasa: Karolinum - Staronová synagoga - sv. Jiljí - Betlémská kaple)
20 h - Benefiční koncert: O návratu k lidskosti
Johann Sebastian Bach a Albert Schweitzer (Betlémská kaple, Praha 1; přenášá živě TV Noe)

Co se děje u říjnu?

Říjnové pránostky se často týkají toho, že když je v říjnu hodně chladno, bývá naopak teplá zima: Mlhy v říjnu - sněhy

v zimě. Studený říjen - zelený leden. Co v říjnu zimy přibude, v lednu jí opět ubude. V říjnu mráz a větry - leden, únor teplý. Tak uvidíme, jak to bude letos - tentokrát by si teplou zimu zřejmě přál ledaskdo.

Činorodé sklizení úrody, které probíhalo v srpnu a září, se završuje,

a proto první říjnovou neděli (letos tedy 2. října) slavíme Díkůvzdání za úrodu. V mnoha našich sborech je zvykem ozdobit stůl Páně a jeho okolí ovocem, zeleninou, ořechy a dalšími podzimními plody. Při bohoslužbě pak děkujeme Pánu Bohu za všechny dary, které od něj dostáváme.

Na říjen připadá několik výročí. 11. října 1424 zemřel husitský vo-

jevůdce Jan Žižka, který bojoval za pravdu Boží a - ačkoliv vedl své vojsko často proti velké síle - nebyl nikdy poražen.

28. října je státní svátek, protože v tento den roku 1918 vznikla samostatná Československá republika, jejímž prvním prezidentem se stal

Tomáš Garrigue Masaryk.

31. října si připomínáme Den reformace, protože v tento den roku 1517 přibil Martin Luther na dveře kostela ve Wittenbergu svých 95 tezí, což je považováno za počátek evropské reformace - snahy o nápravu

církve. V Čechách ovšem tento proces začal o celých sto let dříve zásluhou Mistra Jana Husa.

V poslední době se ovšem poslední říjnový den spojuje stále více s Halloweenem. Jde o původně keltský svátek, kdy se v „předvečer všech svatých“, na pomezí léta a zimy, stírá hranice mezi světem živých a mrtvých. Slaví se převážně v anglosaském světě, ale začíná být oblíbený i u nás. Co vy, chystáte se také vyrábět lampičky z vydlabaných dýní a koledovat ve strašidelných kostýmech?

JK

Jan Žižka

C E S T A

Co je to fair trade

Vzpomínám si, že když jsem na konci devadesátých let poprvé párkrát navštívila bohoslužby někde v Německu, Británii nebo ve Švýcarsku, všimla jsem si, že obvykle ve sborové místnosti měli koutek s fairtradovým zbožím, kávou, čajem, čokoládou, případně rukodělnými výrobky. To bylo poprvé, kdy jsem se s tímto konceptem setkala. A přestože nejde v pravém slova smyslu o charitu, je příznačné, že za propagaci fair trade vždy stály církve, a to i u nás, i když později než jinde ve světě.

Fair trade znamená „spravedlivý obchod“ a jeho smyslem je dosažení spravedlivých podmínek pro výrobce z rozvojových zemí. Drobní pěstitelé kaka, kávy, čaje, banánů apod. se sdružují do družstev, která jim pomáhají vyjednat výhodnější podmínky při prodeji úrody a podporují také projekty na rozvoj jejich komunity - stavbu škol, nemocnic, zdravotelských závodů a podobně.

Ochranná známka Fairtrade, kterou je určité zboží označeno, zaručuje, že při jeho výrobě a pěstování surovin nedošlo k využití nucené nebo dětské práce, všechny postupy byly šetrné k životnímu prostředí a pěstitelé dostali spravedlivou cenu - nebyli tedy ošizeni podloudnými překupníky.

Mýšlenka spravedlivého obchodu vznikla již před druhou světovou válkou ve Spojených státech amerických, do Evropy se pak dostala na konci padesátých let. U nás patří mezi největší průkopníky fair trade

Ekumenická akademie, která krátce po roce 2000, po velké kampani za oddlužení rozvojových zemí Jubilee 2000, otevřela první fairtradový velkoobchod u nás, jehož cílem bylo pomoci různým menším organizacím, které chtěly fairtradové zboží u nás nabízet. Má i vlastní fair a bio obchod s těmito výrobky v Praze - Karlíně, v Sokolovské ulici 29.

JK

M o d i t b a

Pane Bože, děkujeme ti za to, že máme co jíst a pít, že máme kde bydlet, že můžeme chodit do školy a když jsme nemocní, postarají se o nás lékaři. Víme, že ne všude na světě všichni mají stejné štěstí. Prosím, uť nás, ať na to nezapomínáme. Amen.

Dříve mi říkali Josef...

4. Přípravy na setkání s Ezauem

Minule jsem vám slbil vyprávět, jak se můj otec Jákob po letech sešel se svým bratrem Ezauem. Dvacet let se neviděli, a když se rozcházeli, nebylo to mezi nimi zrovna ideální, vzpomínáte? Jákob istivě oklamal svého slepého otce Izáka a vymámil na něm požehnaní, které patřilo prvorozenému Ezauovi. Tehdy to Jákobovi poradila jejich matka Rebeka, nicméně i jemu to zřejmě přišlo jako dobrý nápad. Teď, po dvaceti letech a spouště nových zkušeností, kdy sám zažil, jaké to je, když tě druhý podvede, už to asi viděl trochu jinak. Ale hlavně, co si budeme povídat, měl strach.

Co když se na mě bratr pořád ještě zlobí, co když stále ještě touží po pomstě? Co když mě chce zabít? Teď, když jsem se vzmohl, když mám velkou rodinu a majetek, když to mám všechno na starosti, teď přece nemůžu odejít! To všechno se mu honilo hlavou, a proto poslal dopředu pár svých lidí, aby se pokusili zjistit, jakou náladu Ezau má. „Řekněte mu,“ požádal je, „že jsem až do dneška pobýval u Lábara, kde se mi dařilo dobře, ale chtěl bych se vrátit domů a získat přízeň svého bratra.“ Za pár dní se poslové vrátili. „Tak co, mluvili jste s Ezauem? Co říkal?“ ptal se nedočkavě Jákob.

„Tvůj bratr Ezau ti jde naproti,“ odpověděl vyslanci. „Je s ním čtyři sta mužů.“

„No páni,“ vyděsil se Jákob. „On na mě táhne s celým vojskem! Co když mě, celou moji rodinu i všechny moje lidi chce vybit!“ Jákob z toho pomýšlení nemohl usnout. Na jeho obranu musím podotknout, že se nebál ani tak o sebe, jako o lidi, za které měl odpovědnost. Nechtěl, aby nesli následky jeho starého provinění. Nehledě na to, že vlastně díky tomu, co tehdy učinil, díky otcovu požehnaní, teď všichni ti lidé, jeho manželky, jeho děti, jeho služebníci, byli s ním.

Nakonec se rozhodl, že se pokusí riziko snížit alespoň na polovinu. Rozděлил všechna svá stáda i služebníctvo do dvou skupin a každou poslal na cestu jinudy. Když se Ezau potká s jednou z nich a pobije ji, ta druhá má šanci se zachránit. Jákob se také usilovně modlil. „Bože,“ volal, „ty sám jsi mě přiměl k tomu, abych se vrátil domů. Navrát se do své rodné země a já se postarám, aby se ti dobře vedlo – to jsou tvoje vlastní slova, Bože. Až doteďka jsi mě opravdu zahrnoval požehnaním, přece mi to všechno najednou zase nevezmeš? Bože, moc tě prosím, zachraň mě před mým bratrem!“

Soutěž o tři knihy

Nahradte obrázky písmeny podle klíče. Tajenku nám spolu se svou adresou pošlete nejpozději do poloviny listopadu.

V prosincové Cestě otiskneme jména výherců.

A Á C D E É CH

I J K L M N O P

R Ř S T U V Z

Blahopřejeme výherkyni soutěže ze srpnového čísla, kterou je

Vilemínka Sladkowská ze Zlína

(řešení: zelený střed v rachejtlí ohňostroj, žluté jiskry;

červené srdce v rukou; červený pruh na vlajce; fialová stužka).

Vyprávění staré kašny

1. Chudá dívka a bohatý mládenec

Ačkoliv mi je už skoro tři sta let, vypadám pořád stejně – na takových šest nebo sedm. Někdo mi možná to, že nestárnu, může závidět, rovnou ale říkám, že vážně není o co stát. Jen si to představte: stojíte nahatí a bosí (nezávisle na počasí) po kotníky ve vodě, držíte v ruce velkou rybu (aspoň že neklouže), z jejíž tlamy ta voda stříká, a tváříte se veesele. Pořád. Rok za rokem, století za stoletím. A přitom kolikrát se kolem mě dějí věci, které opravdu k smíchu nejsou.

Nejvíce mě frustruje, že s tím nemůžu vůbec nic udělat. Pořád tam jenom tak stojím, koukám jedním směrem, ale přitom nemůžu nevidět všechno, co se na tom našem malém náměstíčku přihodí.

Třeba ta umrzlá dívka se mi ve vzpomínkách vrací stále, i když už je to skoro sto padesát let. V létě sem chodívala s mladým mužem, sedávali na lavičce ve stínu lípy, která roste kousek od mé kašny. Špitali si, objímali se, líbali. Jako dvě hrdličky. Byli oba mladí, jí mohlo být tak šestnáct, on byl o pár let starší. Na první pohled bylo vidět, že pocházejí z rozdílného prostředí, ta dívka byla chudíčka, patrně služka v některém z bohatých domů v okolí, mladík však měl drahé šaty, kvalitní boty a klobouk. Možná sloužila v jeho rodině, kde se do ní zahleděl, kdo ví?

Vypadali šťastně a nějakou dobu se tu objevovali, aspoň na chvíličku, skoro každý večer. Po několika měsících však přicházet přestali a za dalších pár měsíců, to už byla pořádná zima, se tu ta dívka objevila sama. Na první pohled bylo poznat, že čeká dítě. Měla však jen chatrné oblečení, dřevě boty, byla vyhublá a vyčerpaná. Zřejmě ji ze služby vyhnali. Když klesla na lavičku pod lípou, nešťastně se rozplakala. Seděla tam celou noc, po nějaké době její pláč utichl. Asi usnula, napadlo mě, ale ráno jsem s hrůzou zjistil, že usnula už navždy. Nemohl jsem jí nijak pomoci! Za další dva měsíce jsem pak spatřil téhož mladíka, jak si vykračuje s bohatou slečinkou. Vypadal opět velmi šťastně. Je to spravedlivé?

Jana Krajčířková
Nakreslila: Lucie Krajčířková

Ale ani to nebylo všechno. Třeba Ezaua obměkčí dary, napadlo Jákobu. Vybral ze svých stád dvě stě nejkrásnějších koz a dvacet kozlů, kteří zajistí, že se stádo bude hojně rozrůstat. To vše poslal napřed Ezauovi jako dar na usmířenou. „Řekněte Ezauovi,“ poručil honákům, kteří dostali stádo na starost, „že to je dar otroka Jákoba svému pánu Ezauovi.“

Po určité době, aby tam byl nějaký odstup, stejným způsobem poslal Ezauovi dvě stě ovcí s dvaceti berany.

Po další přestávce třicet velbloudic s mláďaty, potom ještě čtyřicet krav a deset býků a nakonec dvacet oslů a deset oslů.

Tak postupně poslal svému bratru

tyto bohaté dary a vzkaz: „Jákob jde za námi, posílá své dary na usmířenou a doufá, že si jimi svého bratra nakloní a přijme jej milostivě.“

Zatímco Jákob čekal, jak Ezau na jeho dary zareaguje, přišel večer a nastala noc. Vzal celou svou rodinu, obě

manželky, obě služby i jedenáct svých synů a přebrodil s nimi potok Jabok, vzal s sebou i všechn svých majetek.

Sám se vrátil na druhý břeh, kde zůstal zcela sám.

Tak se nezloubte, že vás tak trochu napínám a zase jste se nedozvěděli, jak to setkání s Ezauem dopadlo. Ale slibuji, že příště už se k tomu opravdu dostaneme!

Jana Krajčířková
Nakreslila: Lucie Krajčířková

Putování banánu

Tak jsem konečně tady. Moje dlouhá cesta skončila v košíku s ovocem na stole ve vaší jídelně, kde čekám, až na mě někdo z vás dostane chuť, oloupe si mě a sní. Ne, vůbec mě to nemrzí, vždyť proto jsem vyrostl. A taky už jsem docela unavený, však to moje putování bylo pořádně dlouhé. Chcete o tom vyprávět?

Pocházím z daleké tropické Kolumbie, kde mě vypěstoval Francisco na své plantáži. Měl s tím spoustu práce – nejdřív musel zasadit sazeničku, která se, než vyroste do výše několika metrů, musí pravidelně hnojit, zbavovat škůdců a plevat. Banánovník také potřebuje hodně vláhy, tu našťastí u nás doma zajišťuje déšť. Nesmí ho však být zase moc, když se přifití bouře, celou úrodu zničí. Rosteme ve velkých trsech, které, když přišel náš čas, Francisco uřízl a vcelku převezl do balírn. Teprve tam nás s pomocí své rodiny rozdělil do menších trsů, rozřídil podle velikosti, omyl, ošetřil proti plisni, označil samolepkou a zabalil do známých krabic – „banánovek“. Cesta z Kolumbie až k vám je pořádně dlouhá. Asi ovšem víte, že pěkně zralý žlutý banán moc dlouho nevydělí – stačí ho trochu omačkat a brzy se zkaží. Jak to tedy dělají, abychom vydrželi? Sklidili nás ještě nezralé. Pak nás převezli chladičnými kamiony na

loď, kterou jsme putovali tisíce kilometrů do Evropy. Udržovali nás v chladu, abychom předčasně nezdozráli. Pak nás ale naopak uložili do dozrávárny, kde jsme se konečně zahráli a pomocí speciální technologie v tlakových komorách se spustilo naše dozrávání. Připadal jsem si tak trochu jako na masáži. Z dozráváren pak krabice plné banánů putovaly dál až do obchodů, kde jste si mě koupili.

Po celou tu dlouhou cestu si nás předávali různí lidé. Tedy předávali – přesněji řečeno nás jeden od druhého kupovali. Francisco nás prodal dřevěku, který si říká vývozce – ten zajišťoval naši cestu kamiony a lodí. Ještě na lodi nás však prodal dovozci – tedy tomu, kdo nás dovezl do Čech. Ovšem ne až do obchodu – prodal nás jenom dozrávači, majiteli skladů, kde jsme dozráli, a dál už se o nás nezajmal. Dozrávač nás pak prodal velkoobchodníkovi a ten zase maloobchodníkovi – a teprve od něj jste si mě koupili vy.

Bylo to tedy pořádně dlouhé a dobrodružné putování. Ale jak říkám, jsem rád, že jsem v pořádku dorazil až sem a někdo si na mně pěkně pochutná. Jen je mi trochu smutno, že už nikdy neuvidím Franciska. Strávil jsem s ním dlouhé měsíce a věnoval se mi opravdu s velkou péčí. Proto jestli mě

něco v mém životě opravdu mizí, tak je to fakt, že Francisko ze své těžké práce skoro nic nemá. Páté se, jak je to možné? Do konečné ceny nás banánů – ostatně stejně jako každého zboží – se musí započítat náklady všech, kdo se na jejich vypěstování nebo výrobě podíleli – od začátku až do konce, než se zboží dostane na pult. A cesta banánů k vám je dlouhá a je do ní zapojeno mnoho lidí, kteří všichni potřebují vydělat – takže vždycky banán prodají o něco dříve, než jej koupili. Jen si vzpomeňte – maloobchodník, velkoobchodník, dozrávač, dovozce, vývozce, pěstitel.

Obchodníci (především ti ve velkých supermarketech) se navíc snaží konečnou cenu banánů držet co nejnižší, protože mají vyzkoušeno, že podle ceny banánů se lidé často rozhodují, kam půjdou nakupovat. Všimli jste si té záhady, že jablka, která se pěstují mnohem blíž k vám, stojí často dvakrát víc než my?

Takže když si to shrneme – z ceny banánu si odečtou svůj díl všichni zúčastnění, ale zároveň je snaha držet ji co nejnižší. Proto ti, kdo mají v tomhle řetězci nejslabší pozici, vydělají nejméně. Zkuszte hádat, kdo to asi je. Ano, Francisko, který se se mnou nadřel ze všech nejvíc. Mám o něj opravdu starost. Když jsem jej opouštěl, měl právě vážně nemocnou ženu, ale peníze na léčení mu chyběly. Možná si teď řeknete, že je to smutné, ale nemůžete s tím bohužel nic dělat. Něco snad ale přece jen ano. Když jsem ležel na pultě v obchodě, kousek ode mě byly jiné banány. Vypadaly stejně jako já, jen měly jinou nálepku a taky byly dražší. Když jsem se jich ptal, jak je to možné, vysvětlily mi, že jsou z fairtrade a tu vyšší cenu jsou zákazníci ochotni platit proto, že vědí, že ty peníze dostanou právě pěstitelé. To je fajn, co myslíte?

Jana Krajčírková

Nakreslila: Lucie Krajčírková

ROZHOVOR

Já nejsem rasista, to on

Jak jsou na tom vlastně Češi, pokud jde o předsudky vůči menšinám, ve srovnání třeba s našimi sousedy?

Předsudky vůči druhým mají všechny národy. Vybavuji si kreslený vtíp se zeměkouli, na níž stojí na každém kontinentu postavičky, ukazující vždy na někoho jiného a říkající: „Já nejsem rasista, to on.“ Podle jednoho staršího průzkumu mají Češi v rámci Evropské unie vůbec největší předsudky vůči Romům – jejich předsudky jsou větší, než v zemích, kde žije Romů podstatně vyšší procento, jako je Slovensko, Bulharsko či Makedonie.

Kromě předsudků vůči menšinám ovšem máme i předsudky vůči celým národům a uskupením – nemáme rádi Němce ani Rusy, Poláky, Rakušany ani Evropskou unii, z níž však čerpáme dost peněz. Traduje se, že jediný národ, který mají Češi rádi, jsou Slováci. Když se ale zeptáte nějakého Slováka, co prožívá v ČR se svou národností, také si postěžuje a vzpomene na někoho, kdo ho posílal na Slovensko, protože „tady nemá co dělat“. Poláci říkají: „My Čechy máme rádi, ale oni nemají rádi nikoho, ani sami sebe.“ Možná naše neláska ale nejsou jen předsudky, nýbrž obecný zvyk na všechno remcat a nadávat: „Chceš si zkazit náladu? Zastav se s Čechem,“ praví rakouské přísloví.

Mezi našimi sousedy ovšem existují i předsudky vůči Čechům. Pořekadlo „česká vesnice“ je podobné španělské vesnici v češtině, označuje místo neuspořádané, chaotické a špinavé. Starostka jednoho německého města po zkušenosti s českým starostou prohlásila, že „ano, rozumím“ v češtině znamená, že dotyčný rozumí, ale že chce spolupracovat. „Mít české ruce“ je už od třicetileté války v němčině eufemismem pro krádež.

Jindy se zase řekne „koupit po českém způsobu“ – tak byla například označena krádež pera bývalým prezidentem Klausem. V jedné učebnici jazyků, kde je každý národ znázorněn zřejmě typickým představitelem, je Čech nevýrazný ušmouraný muž v tepláčkách, v ruce třímající plátěnou nákupní tašku. Jsme my Češi takoví, jak občas líčí naši sousedé?

V Českém zápase se tentokrát zamýšlíme nad otázkami spravedlnosti, solidarity a bezpečí. Tato témata docela úzce souvisejí s tím, čím se dlouhodobě zabývá farář Českobratrské církve evangelické Mikuláš Vymětal, tedy s problematikou našeho vztahu k menšinám, ať už jde o příslušnost k nějaké etnické nebo národnostní skupině, k vyznavačům nekřesťanských náboženství či lidem s odlišnou sexuální orientací...

Doufám, že jsme trochu lepší – a trochu lepší jsou jistě také všichni, na které my sami koukáme skrz prsty.

Jiná situace jsou předsudky vůči náboženským menšinám. O nich jsem žádnou statistiku neviděl, ale tipnul bych si, že průměrný Čech projevuje předsudky vůči křesťanům, možná o něco menší proti Židům, ale ještě větší vůči muslimům. Možná si reputaci u druhých můžeme napravit jen společně – když se k sobě budou věřící jednotlivých náboženství chovat s úctou a vůči většinové společnosti nevznášet nároky, ale hledat možnosti služby.

Co se týká sexuálních menšin, možná můžeme trochu pohrdavě ukazovat do Polska, na Slovensko a do Maďarska a říkat: „Vy jste na tom ještě hůře než my.“ Ale není být na co hrdý – stále se

řadíme k těm státům Evropské unie, které stejnopohlavním párům upírají právo na manželství.

Jsi autorem sborníku Rovní co do důstojnosti a práv, který je jakousi mozaikou všech možných postojů a vnímání problematiky rasismu a mj. představuje Týdny proti rasismu, které probíhají v mnoha zemích. Etablovaly se tyto Týdny už i u nás?

Mezinárodní týdny proti rasismu už u nás v malé míře probíhaly v 90. letech v podobě jediné velké akce – plážového plesu v Lucerně, kdy v Lucerně tančilo asi 900 lidí v plavkách za zvuků samby. Nově se snažím zavést Mezinárodní dny proti rasismu (na dny jsme je přejmenovali, protože týdny vypadají příliš náročně) od konce loňského roku.

Nejprve jsem sháněl spojence – vznikl malý team, který usiluje o jejich šíření. Nejlepší spolupráci máme s policií, zatímco hasiči nás ústy svého mluvčího zatím odmítli. Letos se konalo zatím několik desítek akcí – nejvíce bylo přednášek příslušníků policie na školách, ale i má vlastní přednáška pro tzv. „policisty - menšináře“, koncert a hlasová dílna v mateřské škole i „Módní přehlídka proti rasismu“ v kostele sv. Martina Ve zdi, jejíž záznam můžete najít na internetu. Pro příští rok mám dva cíle – aby se u nás zapojily jednotlivé farnosti a sbory různých církví a aby se k Mezinárodním dnům proti rasismu připojili také Slováci.

V anketě „jak se projevuje rasismus“, která je součástí jmenovaného sborníku, mě zaujala odpověď, že jsme různí a je „přirozené, že se podvědomě porovnáváme s ostatními a určitou formu rasismu máme v sobě všichni. Je na nás, abychom se nenechali unést k primitivním odsudkům“.

Také se mi zdá, že je pochopitelné, i třeba vzhledem k našemu přirozenému nastavení od dob nejstarších, že do očí bijící jinakost nás děsí, jsme obezřetnější nebo přinejmenším nás upoutá. Jak to vidíš ty?

Na jednu stranu je opravdu přirozené a snad i zdravé, že vůči neznámým lidem a kulturám je člověk opatrnější. Na druhou ovšem tam, kde se člověk přiblíží těm odlišným a poznává je, jeho předsudky se snižují. Tak například podle

statistik je největší odpor vůči Romům v Praze, kde jich žije také nejmenší procento. Ještě jiný pohled je, že právě odlišnost umožňuje myšlenkovou i kulturní výměnu a vzájemné obohacování. Na druhého si člověk musí udělat názor na základě zkušenosti, nikoliv mít ho předem jasný. Zdravě lidské je občas se zastýdět za to, jaké jsem měl vůči druhému předsudky a o kolik je lepší, než jsem si myslel.

Rasismus a předsudky vedou k jevu, který snažím ze všech nejhůř – ponižení

příslušníků menšin, kdy jejich představitelé začnou sami o sobě říkat, že vlastně má většina pravdu, že my Židé jsme odporní lichváři, že my „cikáni“ krademe, že my Češi jsme naprosto nenadaný národ, který umí jen brát. Myslím, že každý člověk má v sobě jakýsi dobrý potenciál, křesťansky řečeno být k obrazu Božímu, který mohou předsudky druhých a společenský tlak naprosto rozbít.

Solidarita - které se v tomto čísle věnu-

jeme - bývá často viděna jako levicové téma. Do jaké míry je to skutečně tak?

Z politického pohledu je solidarita jako levicový postoj pojetí, že ti, kteří jsou úspěšnější, mají také povinnost přispět k tomu, aby mohli i ti méně úspěšní alespoň jakž takž snesitelně žít. Dosahuje se toho například vyšším zdaněním bohatších a sociální funkcí státu. Pravice pak klade větší důraz na vlastní odpovědnost. Existuje ovšem také individuální solidarita, která znamená, že za sebe lidé navzájem ručí a pomáhají si. Křesťansky se jí obvykle říká láska k bližnímu – a podle mé zkušenosti faráře pro menšiny jsou takto solidární, když dostanou možnost a něco se pohne v jejich svědomí, lidé bohatí i chudí a zastánci všech politických názorů. Solidarita nezná hranic!

Kde si lze jmenovaný sborník přečíst?

Elektronicky na mých stránkách faráře pro menšiny v podsekcí „texty“
<https://mensiny.e-cirkev.cz/texty/>

Děkuji za rozhovor, milý Mikuláši, a těším se na shledání - třeba v rámci programu Červené středy 2022.

Palikeriben - Dík

Děkuji ti, Bože, za život, za to, že jsem Rom, že jdu tvou cestou se všemi Romy.

Že pro ně hledám pravdu velikou, pravdu uzdravující.

Děkuji ti za ženu, za děti, co jsi mi seslal do mého života.

Děkuji ti, Bože, za slunce, které všemu dává život.

Děkuji ti, Bože, za měsíc, který mi přináší spánek, aby mě přes noc uzdravoval.

Děkuji ti za lesy, za ptáky, co každý den budí mě písněmi.

Děkuji ti, Bože, za zdraví, za své, svých dětí a všech lidí na Zemi.

Děkuji ti za třešeň, co stojí tu sama, jediná, za její bílý závoj, co hledí moje oči.

Děkuji ti, Bože, za dobré lidi, za jejich bohatá srdce.

Děkuji ti, Bože, za to, že jsem...

Z romských duchovních textů ve sborníku Rovní co do důstojnosti a práv

Babičko, jak to bylo, když jsi byla mladá?

Před padesáti lety jsme žili docela skromně. Jeden byt sdílely často tři generace, jedna menší samoobsluha sloužila k nákupům celému sídlišti. Navíc ten tísnivý pocit, hraničící až se strachem, když je člověk stále kontrolován a vyhodnocován; každou návštěvu ze zahraničí, byť z východního bloku, bylo třeba hlásit a pak o ní podat zprávu. Uliční důvěrníci, špiclové v kostele, tajní spolupracovníci StB a další horlivci dodávali hojný materiál pro posudky, bez nichž nebylo možno studovat, vycestovat do zahraničí, dostat byt, nastoupit do zaměstnání či postoupit na vyšší místo. Není tedy divu, že jsme očekávali povzbuzení a solidaritu především ze Západu.

Dostávalo se nám jí především z německy mluvících zemí. Přátelé přivázeli kávu a čokoládu, oblečení pro děti i dospělé, hračky. Především ale křesťanskou literaturu, obrázky, modlitební knížky a informace, co se kde v církvi děje. Vážili jsme si jejich odvahy a nasazení, vždyť leckdy se na ně pověsili tajní, vzali je k výslechu a vyhostili z ČSR. Každý dopis a pohlednice byly povzbuzením, i když jsme věděli, že vše je pečlivě evidováno. Při tom všem jsme ovšem věděli, že jsou na tom lidé mnohde ještě hůř, především materiálně. Měli jsme přátele v Polsku, kde se začátkem 80. let stála fronta na všechno. Trvale tam byl v obchodě k dostání jen ocet a sůl. Posílali jsme tedy polským přátelům potraviny a oblečení hlavně pro děti. Při občasných návštěvách jsme si dováželi křesťanskou literaturu, náboženská svoboda totiž byla v Polsku větší než tehdy u nás. Vzpomínám na vtip, který se tehdy vyprávěl: Polský a český pes se potkali na hranicích. „Kampak běžíš,“ ptá se český pes polského. „Ále, jdu se k vám nažrat.“

„No vidíš,“ praví český pes, „a já se k vám jdu zase vyštěkat.“ Přes polské přátele jsme se seznámili s hnutím Maitri, což znamená v jazyku hindu „láska“. Podporovalo dobročinné dílo matky Terezy. Peníze se tenkrát za hranice posílat nedaly, neziskové organizace u nás neexistovaly. Balíčky se však posílat mohly, i když to také nebylo jednoduché. Obsah bylo nutno vyskládat na celnici; pak teprve se mohl balík zavázat a celní správou orazítkovaný zanezt na poštu. Při tom bylo třeba hlídat váhu, poštovné bylo odstupňované a dost drahé. Balíků jsme posílali vždy několik naráz, takže než jsem všechno vyřídila, pořádně zabalila a zanesla na poštu, bylo půl druhé hodiny pryč a já jsem byla zpocená jak myš. Celníci už nás znali, snažili se nám práci ulehčit a sem tam i přivřeli oko nad něčím, co se posílat nesmělo. „Balíčkáři“, jak jsme si říkali, se scházeli 2x do roka v Červeném Kostelci nebo v jedné vesnici u Trenčína (název už nevím), aby se povzbuzovali, společně se pomodlili a informovali se, co která misijní komunita v Indii, ale i v dalších zemích Afriky, Jižní a Střední Ameriky potřebuje. Nešlo vždy jen o podporu práce Misionářek lásky, ale i řady jiných křesťanských dobročinných organizací, jejichž adresy obsahoval cyklostylovaný sešitek A5 formátu. Z hnutí Maitri jsme dostali brožurky, diapozitivy a dokonce krátký černobílý film o práci Misionářek lásky a o pohnutkách matky Terezy, s nimiž jsme byli zvaní do různých křesťanských společenství. Dařilo se tak šířit myšlenky křesťanské solidarity a povzbuzovat druhé, aby si i v omezených podmínkách našli způsob, jak ji vůči svým bližním projevit.

Světa Košíčková

Bezpečí a svoboda

Chci se zamyslet nad otázkou bezpečí a svobody. Svoboda a bezpečí jsou témata tak základní, že se týkají i celé živočišné říše, a zřejmě i světa rostlin. Před očima mám kočky, které tak strašně moc chtějí ven, a pak zas strašně moc potřebují dovnitř a nejen kvůli zrádli. Mám před očima děs kočky, která za silvestrovské noci, kdy je slyšet výbuchy rachejtlí, potřebuje zalézt co nejhluběji někam pod postel. Mám před očima jednu inteligentní kočku, která si dokázala otevřít ventilační okénka a po přidělení háčku s očkem háček prostě vysunula, visíc ve výšce asi dvou metrů. Toužila po tom jít ven, kdy se jí to hodilo, ne kdy se to hodilo mně. Ta touha a kreativita byla neuvěřitelná.

Tato témata se týkají nás všech na té nejzákladnější rovině biologické, ale také psychologické, a vše se to samozřejmě promítá i do chování ve společnosti a do našeho politického myšlení.

Je zřejmé, že všichni potřebujeme kus svobody a kus nějaké jistoty, nějakého bezpečí. V tom jsme všichni stejní. Lišíme se ale v tom poměru, kolik svobody a kolik bezpečí. Ono

totiž nelze chtít naplno svobodu a naplno bezpečí. Svoboda je nebezpečná a touha po jistotách a bezpečí nás ujařmuje.

Lišíme se proto a děláme různé volby, volby životní i volby politické.

Někdo touží po všeobecné svobodě, ve které každý může mít svoji zbraň, ve které není nikdo sledován kamerami, svobodě, ve které se v klidu spolkně i to, že člověk musí koukat na posprejované domy a vlaky a že jeho děti musí vyzkoušet drogy a nechat si potetovat svá těla – vždyť jsou přeci svobodné. Někdo by raději bezpečně kráčel večer po ulici beze zbraně a nemusel se bát, že ho někdo přepadne, nemusel se bát, že ztratí práci, nemusel se bát, že neuživí rodinu, nebude mít na důstojný byt nebo lékařskou péči. Kdysi jsem vídával tzv. bufetáky, kteří „dojžděli“ nedojedená jídla v bufetech. S žebrotou jsem se v Československu nesetkal, snad jen s nějakým louděním cigarety nebo drobných mincí na pivo. Nyní máme více osobní svobody, i svobodu žebrot, méně jistot, méně bezpečí.

Mnozí jsme po ní volali, po svobodě shromažďování, po svobodě vyjádřit své názory i veřejně, po svobodě cestovat. Dlouho jsme ignorovali, že to jsou především naše intelektuální ideály. Že mnozí stejně žádné názory nemají a ani o to cestování moc nestojí, že je pro ně důležitější jistota střechy nad hlavou, jistota tepla, jistota příjmu, finanční zajištění. Ignorovali jsme, že naše ideály nejsou jediné možné ideály, že rozliční lidé mají právo mít své priority jinde. Posmívali jsme se jejich primitivním ideálům. Jejich řízku, gauči a televizi. Myslím, že nás ta pýcha trochu doběhla. Že ta naše vysoká kultura zase není až tak vysoká a že se ta naše svoboda pomalíčku polehoučku otočila směrem k mocensky protlačovaným jediným

správným názorům, k netolerantní rozdělené společnosti neschopné vzájemně komunikovat.

Bezpečí, jistota a svoboda je samozřejmě i téma náboženské a církevní: Bůh jako jediná jistota, zdroj bezpečí, ochranné útočiště nebo jako ten, kdo nás vyzývá k opuštění jistot a vykročení po stojatých či rozbouřených vodách

...

Jsou církve, které chtějí dávat jasné odpovědi, zřetelně ve všem věst, a církve, kde je větší prostor pro svobodu názoru i svobodu se ve společenství církve angažovat či jen tak občas přijít něco duchovně zkonzumat.

Jak se cítíme v církvi bezpečně? Říci své názory, které možná neodpovídají oficiálnímu učení církve? Jak si troufáme říkat své námitky vůči naší ideologii, vůči našim duchovním vůdcům? A kde si je troufáme říkat? Za zády?

Zde se dostává svoboda a bezpečí ne proti sobě, ale k sobě. Cítit svobodu se vyjádřit tam, kde možná mají ostatní jiný názor, souvisí s bezpečím.

A není tedy ta toužená svoboda vlastně bezpečím? Bezpečnou situací, že mohu nějak jednat a mluvit a nemusím se pořád obávat, že mne někdo udá či jinak ohrozí moji existenci? Není bezpečí bez svobody jen zdánlivým bezpečím? Příslibem tyрана, že když přes ty ostatní dráty nepolezeš, nic se ti nestane?

Toužíme po obojím a někdy musíme volit, a možná pořád volíme. Potřebujeme se schoulit v bezpečné náruči a potřebujeme svobodně dýchat, abychom se neudusili. Potřebujeme se cítit spojeni s druhými a potřebujeme pocítit sebe sama, své jedinečné já.

Tomáš Novák

Kresba: Tomáš Altman

Jméno pro „nejmenovaného“

Na hřbitově v Sokolově se jednou ročně koná tzv. sociální pohřeb. S modlitbou ukládáme k věčnému odpočinku tělesné pozůstatky našich bližních, kteří byli chudí a neměli žádné příbuzné nebo dožili jako bezdomovci. Pohřeb jim vypravuje město. Vyžádal jsem si na městském úřadě seznam zesnulých, neboť při obřadu musí zaznít jejich jména. Ačkoli jsem nikoho z nich osobně neznal, vnímám, že když vyslovuji jméno lidské bytosti a modlím se za ni, přestává být pro mě cizincem. Přijímám ji za bratra či sestru, spojence na cestě, kterou všichni musíme projít, bližence ve společném sdíleném všelidském údělu. Ten však zakoušíme s rozdílnou intenzitou. Na někoho dopadá příliš silně a potřebuje, aby ho ostatní objali či podepřeli.

Obdržel jsem tabulku se jmény a daty narození a úmrtí. V jedné z kolonek však bylo uvedeno „nejmenovaný“ a datum narození a úmrtí se shodovalo. Uvědomil jsem si, že budu pochovávat dítě, které se buďto narodilo mrtvé, anebo zemřelo krátce po porodu. A že mu rodiče nedali jméno. Nechci a nebudu je soudit. Museli prožít hrozný šok a traumatizující zkušenost. Možná se rozhodli vytěsnit ji, aby vůbec měli sílu pokračovat v životě. Soucítím s nimi, ačkoli si nedokážu ani představit, co takové trauma znamená hlavně pro matku. Vždyť nosila pod srdcem dítě, jemuž nebylo umožněno spatřit světlo světa. Proto v modlitbě myslím i na ni – a na všechny rodiče, kteří ztratili své nejdražší. Podobají se Marii plačící pod křížem milovaného syna Ježíše.

Se zástupci města jsem se domluvil, že rozhodně nebudeme pohřbívat „nejmenovaného“, protože v Božích očích nikdo není bezejmenný, zapomenutý, odložený. Nahlédl jsem do kalendáře a v den, kdy se děťátko narodilo i zemřelo, měl svátek Ivo. Takže jsme pochovali bratříčka Iva. Nevím, jestli jsme vybrali „správné“ jméno, ale i ta sebenepatrnější lidská bytost si jméno zaslouží. Říkám si, že kdybychom dokázali přemýšlet o lidech okolo nás jako o Božích dětech, které mají jméno, tvář, příběh, pocity a sny, musel by svět vypadat úplně jinak. Nejsme čísla v inventáři, figurky na šachovnici, nejsme bezejmenný shluk atomů a buněk!

V každém z nás je víc, než je na první pohled vidět. Protože to nevidíme či nechceme vidět, chováme se často k druhým, jako by nebyli lidmi s Božím obrazem v duši, ale jako k anonymním překážkám, které je třeba obejít a v případě nutnosti zlikvidovat. Anebo si z nich děláme prostředky k dosažení svých cílů a nebereme v potaz, že zasahujeme do jejich svobody a integrity a ztrácíme tím i vlastní lidskost, neboť manipulátor či agresor zabíjí v druhých krásu a dobro, které udusil v sobě. Proto je jméno tak důležité! V hebrejském pojetí souvisí se životem. Jméno vyjadřuje, že jeho nositeli Bůh daroval život, který sice může tragicky skončit ještě dříve, než začal, ale v Boží paměti nekončí a pokračuje uvnitř Božího srdce. Neboť Bůh na nikoho nezapomíná. „Dám mu bílý kamének, a na tom kaménku je napsáno nové jméno, které nezná nikdo než ten, kdo je dostává“ (Zj 2,17). **Lukáš Bujna**

Valné shromáždění církví volá po spravedlivé ekologii

V Karlsruhe se sešli na počátku září (31. 8. – 8. 9. 2022) zástupci 352 církví ze všech kontinentů na 11. Valném shromáždění Světové rady církví s mottem: „Kristova láska vede svět ke smíření a jednotě.“

Každý den byl zasazen do jednoho biblického textu, který se prolínal celým dnem. Nejprve při ranních modlitbách, následně při biblické hodině, poté i v tematických dopoledních plénech. Na ně navazovala setkání tzv. home groups, kde jsme se sdíleli v malých skupinách cca po dvaceti, koncipovaných tak, aby byla zachována co největší různorodost skupiny, co se týče církví i světadílů. Později byla možnost se zúčastnit workshopů, následovala tzv. bussines pléna a ekumenické rozhovory.

První pracovní den Valného shromáždění byl věnován tématu spravedlivé ekologie. Tématu životního prostředí a klimatické spravedlnosti se Světová rada církví věnuje dlouhodobě. V prohlášení 11. Valného shromáždění SRC se objevují jasné výzvy:

Opusťme úzce chápaný antropocentrický vztah ke stvoření ve prospěch udržitelného globálního ekosystému.

Kristova láska nás vede k vnitřní proměně (metanoia), která se projeví v našem praktickém životě.

Případy extrémního počasí (stoupání hladiny moří v Karibiku, povodně, které usmrtily mnohé v Pákistánu, čtyřletá sucha na

mysu Horn v Africe způsobující hladovění apod.) vedou k humanitárním krizím. Nestabilita zvyšuje soutěžení o získání zdrojů, což může zavdat příčinu vzniku konfliktů. Kromě toho mají klimatické změny dopad na zdravotnictví, neb vedou k lidské mortalitě a morbiditě. Vysídlení a migrace z důvodu klimatických změn ukazuje, že se již nejedná o otázku – zdali, ale kdy bude, s tím, že se děje již nyní. Klimatická nouze je krizí etickou, morální a spirituální, vázanou na profit. Neudržitelný systém produkce a konzumu ignoruje morální a vědecké varování. Proto se i my musíme kát. Máme poslední šanci se spojit tak, aby se naše planeta nestala neobyvatelnou. Domorodí lidé trpí následky klimatické krize nejvíce, současně jsou ale těmi, kteří žijí v úzkém vztahu s přírodou (lze se tedy od nich učit).

Nemůžeme se nazývat křesťany, pokud neuznáme historickou odpovědnost za klimatickou krizi, degradaci životního prostředí a páchání nespravedlností vůči chudým a zranitelným komunitám, které čelí těm nejhorším dopadům.

Již nestačí prohlášení, nyní je třeba jednat, a to společně s vládami ve zcela konkrétních krocích.

A stejně tak církve se musí zavázat k jednání, které povede k zodpovědnosti za chudší a zranitelné národy a komunity.

Konkrétní výzvy uveřejníme v dalším čísle.

Hana Tonzarová

VRŠOVICKÉ
DIVADLO
MANA

Výhodné slevy pro členy
ČČSH a jejich přátele!

Husův sbor Vršovice,
Moskevská 967/34, Praha 10
www.vrsovickedivadlo.cz

HRAJEME PRO VÁS!

Nakročeno k derniéře – poslední možnost vidět tyto inscenace:

Země česká, domov můj?

/ podle vzpomínek **Františka Nováka**
Pravdivý příběh legionářů, kteří v Rusku bojovali
za svobodné Československo.

Ta třetí

/ podle románu **Jaroslava Havlíčka**
Recept na štěstí se zárukou? Člověk má přece milovat
hlavně sebe! Dilema muže mezi dvěma ženami.
V hlavní roli **Lukáš Jurek**.

PREMIÉRA
nová
inscenace
VDM

Slyšel jsem sovu zavolat své jméno

/ režie: **Peter Gábor**
/ v hlavních rolích: **Jitka Smutná, Aleš Petráš** a další

**Dobrodružství městského intelektuála
v drsné divočině.** Inscenace podle světového bestselleru
Margaret Cravenové o střetu dvou kultur. Mladý kněz je
vyslán do odlehle indiánské vesnice v 60. letech 20. století.
S obtížemi se vyrovnává s nástrahami divočiny i s nedůvěrou
místních. Je mnoho lidí, mnoho cest a jenom jeden Bůh.

16. ročník ekumenického setkání lidí dobré vůle v rámci oslav vzniku Československé republiky

MODLITBA 28/10 ZA DOMOV 2022

Národní památník
na Vítkově
U Památníku 1900
Praha 3 – Žižkov

Odkud mi přijde pomoc?

Žalm 121,1

13.00–14.00 **SLAVNOSTNÍ BOHOSLUŽBA KE STÁTNÍMU SVÁTKU
V PŘÍMÉM PŘENOSU ČESKÉ TELEVIZE**

hosté **KÜHNŮV DĚTSKÝ SBOR / VLADIMÍR MERTA / BRASS FIVE ÚSTŘEDNÍ HUDBY ARMÁDY ČR
Jana Šmardová / Pavel Ruml / Pavel Hošek / Marek Orko Vácha**

bohoslužbu povedou **představitelé církvi s biskupem Tomášem Holubem**

Vstup do slavnostní síně před přímým přenosem ČT bude umožněn pouze do 12.45 hod. / **Vstup zdarma na všechny akce.**

Doprovodný program pro celou rodinu v Café Vítkov a v Národním památníku na Vítkově

12.00–16.00

**VÝROBA DŘEVĚNÝCH HRAČEK • VÝROBA PLACEK • VÝTVARNÁ DÍLNA •
VÝSTAVA DĚTSKÝCH VÝTVARNÝCH PRACÍ • JAK PEJSEK A KOČIČKA SLAVILI 28. ŘÍJEN •
PROHLÍDKY PAMÁTNÍKU • MOŽNOST OBČERSTVENÍ**

15.00

**DIVADLO JEDEME K VÁM
„JAK KOČKY NAŠLY DÝNI V SÍNI“
POHÁDKA PRO NEJMENŠÍ**

Organizuje

**Ekumenická rada
církvi v ČR**

www.modlitbazadomov.cz

Ekumenická rada církví v ČR / Donská 5 / 101 00 Praha 10 / +420 271 742 326 / www.ekumenickarada.cz
Děkujeme České televizi za realizaci přímého přenosu a Národnímu muzeu za spolupráci.

Hlavní mediální partner

Partneři

Katolický týdeník

BRÁNA

#COMMUNIO

**ČESKÝ
BRATR**

Český zópas

TRUSTIA

ET

**ŽIVOT
VÍTKY**